

CENTRUL
Parteneriat pentru
Dezvoltare

ÎN CONTINUARE SUBREPREZENTATE!

O analiză de gen a candidaților/candidatelor pentru alegerile locale din 2019

Acest document este elaborat de Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD). Efortul de monitorizare a alegerilor se desfășoară în cadrul proiectului „Susținerea liderismului și participării femeilor la luarea deciziilor în Republica Moldova”, implementat de CPD în parteneriat cu Entitatea Națiunilor Unite pentru Femei (UN Women), finanțat de către Suedia și UN Women, precum și în cadrul programului “Pledoaria societății civile pentru alegeri incluzive și corecte în Republica Moldova, conform recomandărilor UE și OSCE/ODIHR și angajamentelor în domeniul drepturilor omului”, realizat în perioada ianuarie 2018 – iunie 2020 de către Fundația Est-Europeană în parteneriat cu CPD, Pilgrim Demo și Tarna Rom, fiind finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Suedia. Opiniile exprimate aparțin autorilor și nu reflectă neapărat punctul de vedere al donatorilor.

Proiect finanțat de
Uniunea Europeană

Proiect cofinanțat de
Suedia

CUPRINS

INTRODUCERE	3
PERCEPȚIILE CU PRIVIRE LA REPREZENTAREA FEMEILOR LA NIVEL LOCAL.....	4
PERSOANELE CANDIDATE PENTRU FUNCȚIA DE PRIMAR/PRIMARĂ	5
DESPRE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE.....	9

ELABORAT DE:

ANDRONACHE Alina

COVRIG Natalia

BUZU Alexei

CANTARJI Vasile

CHIȘINĂU, OCTOMBRIE 2019

INTRODUCERE

Campania electorală pentru alegerile locale a fost precedată de adoptarea prevederilor ce se referă la aplicarea sistemului de cota dublă (ce include cota de reprezentare de 40% și prevederi de poziționare pe liste). Pe 31 iulie, Parlamentul Republicii Moldova a votat un proiect de lege ce are drept scop modificarea legislației electorale. În primul rând, a fost votată anularea sistemului electoral mixt și revenirea la sistemul electoral proporțional - pe liste de partid. Printre prevederile care au fost votate se numără și schimbarea procedurilor de întocmire a listelor de candidați. Au fost votate prevederile ce se referă la aplicarea sistemului de cota dublă (ce include cota de reprezentare de 40% și prevederi de poziționare pe liste). Astfel, listele de candidați pentru alegerile parlamentare și cele locale vor fi întocmite respectându-se cota minimă de 40% pentru ambele sexe, iar poziționarea candidaților pe liste se face conform formulei: minim patru candidați la fiecare 10 locuri.

Totodată, prin derogare de la prevederile legislației în vigoare, la alegerile locale generale din 20 octombrie 2019, listele de candidați vor fi întocmite respectându-se cota minimă de reprezentare de 40% pentru ambele sexe, minim trei candidați la fiecare 10 locuri. Prin urmare, vor fi respectate, în mod cumulativ, următoarele două condiții: **(i) să fie asigurată cota de 40%; (ii) din fiecare 10 candidați incluși în listă, 3 trebuie să fie reprezentanții unui singur gen.** Nerespectarea condițiilor instituite în prevederile enumerate mai sus atrage după sine refuzul înregistrării listelor de candidați de către organul electoral.

Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD) monitorizează alegerile parlamentare și locale din perspectiva egalității de gen mai mult de 10 ani. În alegerile generale locale din 20 octombrie 2019, CPD a analizat modul în care partidele politice au respectat principiul egalității de gen în procesul de desemnare a candidaților și respectarea noilor prevederi legislative.

PERCEPȚIILE CU PRIVIRE LA REPREZENTAREA FEMEILOR LA NIVEL LOCAL

Alegătorii preferă mai mult bărbații pentru funcțiile electiv. Acest fapt este ilustrat în figura de mai jos, care arată că cu cât funcția de conducere este mai importantă cu atât mai mulți cetățeni preferă pentru această funcție un bărbat. Astfel, pentru funcția de președinte/președintă a consiliului de părinți, doar 10,8% din cetățeni ar prefera un bărbat (31,6% ar prefera mai mult femeie), iar pentru funcția de președinte/președintă a țării - 40,5% ar prefera un bărbat și 7,6% o femeie. Adicional, putem observa că pentru funcțiile electiv în care alegătorii ar cunoaște potențialul candidat (funcția de Primar/Primară și Președinte/Președintă a țării) ponderea celor care ar favoriza bărbații este cea mai mare.

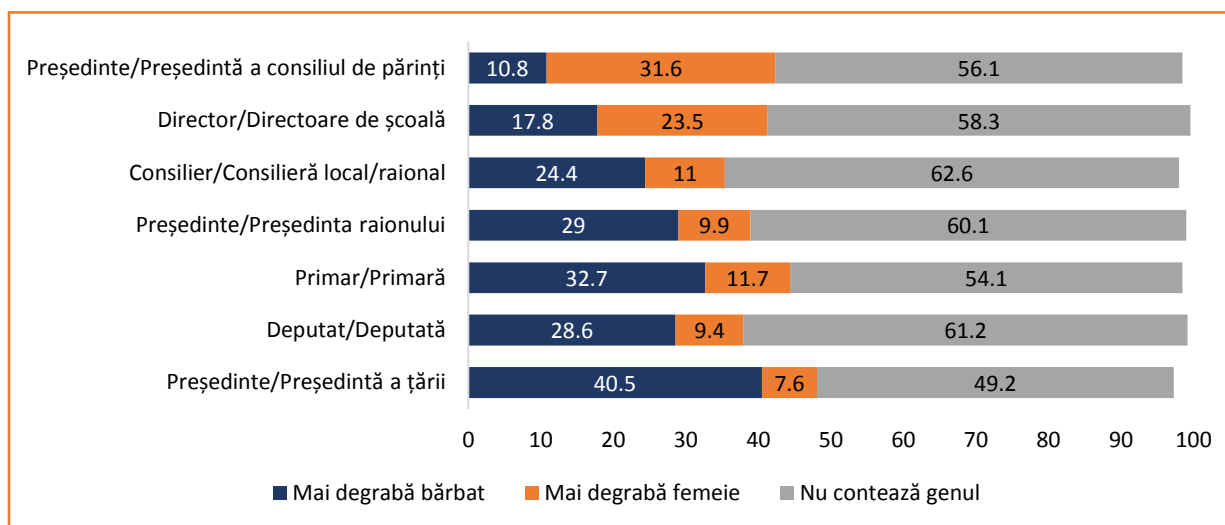

Figura 1: Disponibilitatea de a susține un bărbat sau o femeie pentru funcțiile publice

Sursa: Barometrul de Gen 2016

Aceste percepții nu s-au schimbat semnificativ în ultimii ani. Datele prezentate mai sus ilustrează situația din 2016. În anul 2019, în preajma campaniei electorale¹, rezultatele unui sondaj de opinie, realizat în cadrul Municipiului Chișinău, arată aceeași situație. Astfel, o parte semnificativă a cetățenilor continuă să aibă preferințe clare pentru bărbați

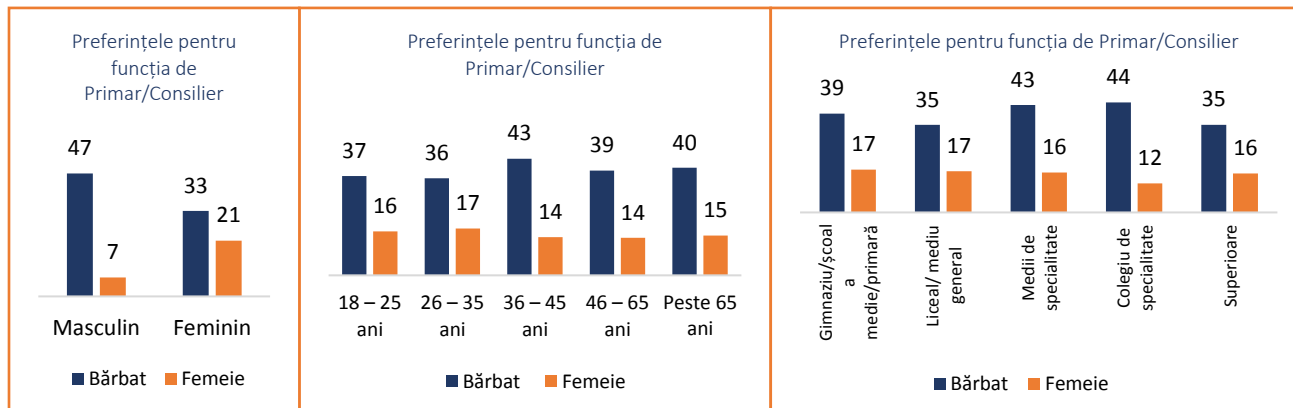

Figura 2: Disponibilitatea de a susține un bărbat sau o femeie pentru funcția de Primar/Consilier Local

Sursa: Primăria Mea, 2019

¹ Realizat în perioada 5 Iulie – 4 august 2019 de către Magenta Consulting, la solicitarea AO Primăria Mea.

PERSOANELE CANDIDATE PENTRU FUNCȚIA DE PRIMAR/PRIMARĂ

În ultimele trei cicluri electorale, ponderea femeilor candidate a crescut cu doar 5%. Ponderea totală a candidadelor la funcția de primar(ă) pentru alegerile din 20 octombrie 2019 a crescut doar cu 4,6% față de scrutinul electoral din 2015. În 2011 a fost înregistrată cea mai mică prezență a femeilor candidate înregistrate în cursa electorală. Ponderea femeilor candidate pentru această funcție este mai mare în circumscripțiile mici (de obicei sate) și mai mică pentru circumscripțiile mari (orașe și municipii). Acest fapt indică asupra modului în care partidele politice desemnează mai mulți bărbați pentru circumscripțiile *strategice*. Acolo unde procesul de selectare/desemnare a candidaților este mai descentralizat – în sate – ponderea femeilor candidate este mai mare.

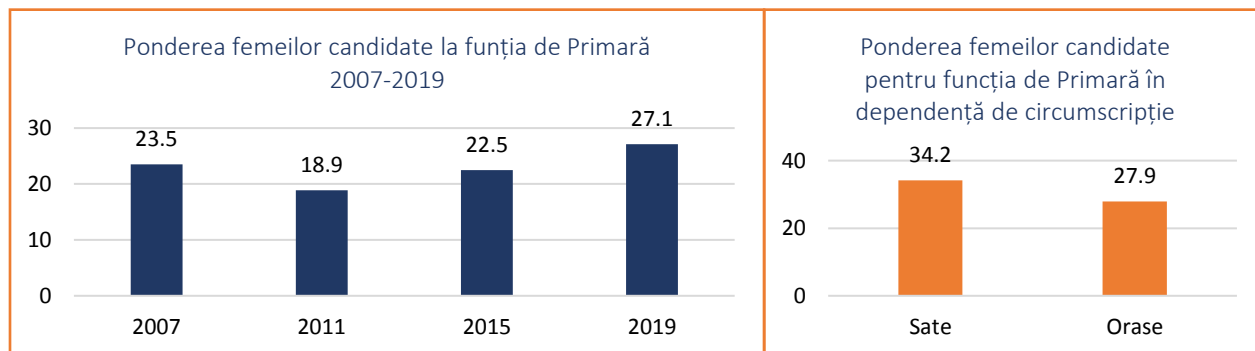

Figura 3: Ponderea femeilor în rândul candidaților la funcția de primar/ă.

Sursa: Calculele CPD în baza informației de la CEC

Dacă tendințele atestate mai sus se vor menține, Moldova va atinge ponderea de 40% a femeilor candidate pentru funcția de primară peste trei cicluri electorale –în anul 2031. Luând în considerare tendința de creștere a numărului de femei candidate la funcția de primar/ă în ultimele scrutine electorale, graficul de mai jos reflectă o creștere liniară a ponderii femeilor candidate. Astfel, abia în anul 2031 va exista probabilitatea că 40% dintre candidații pentru funcția de primar/primară vor fi femei. Această schimbare lentă, *de la sine*, a partidelor arată încă o dată necesitatea cotei duble de reprezentare, fără de care ponderea femeilor în aceste funcții nu ar crește semnificativ.

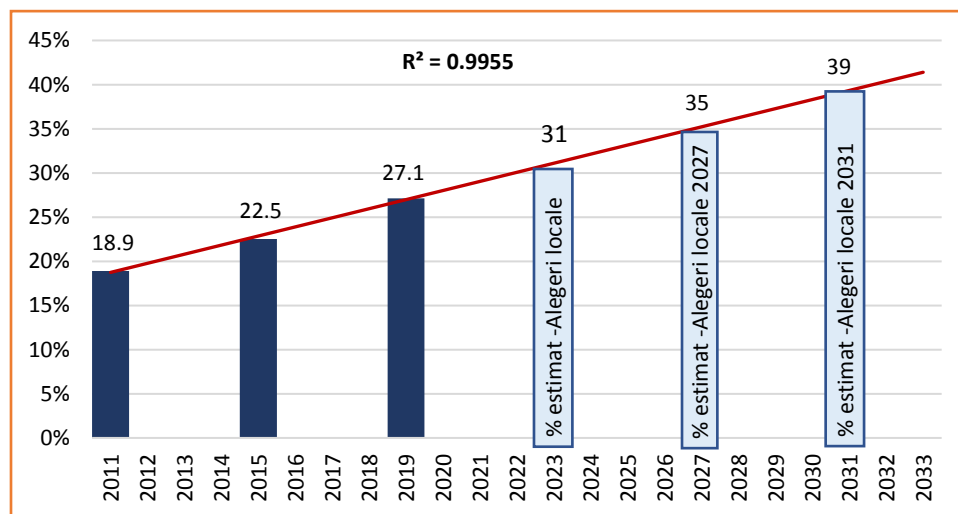

Figura 4: Ponderea femeilor în rândul candidaților la funcția de primar/ă (estimări)

Sursa: Calculele CPD în baza informației de la CEC

Partidele politice au desemnat în mod diferit femei pentru funcția de primară – acest lucru arată că desemnarea femeilor este un proces politic prin care unele partide optează să selecteze mai multe femei, iar altele mai puține. Partidele politice sunt responsabile pentru a decide și a înainta candidații pentru toate funcțiile în alegerile locale. Observăm că ponderea femeilor candidate înaintate de către formațiunile politice diferă de la un partid la altul. Desigur, aici ar trebui să ținem cont că nu toate partidele au înaintat candidați/te în toate localitățile din țară pentru funcția de primar/ă la alegerile locale generale din 2019. Cu toate acestea, observăm că doar Partidul Politic Șor are peste 40% de femei candidate.

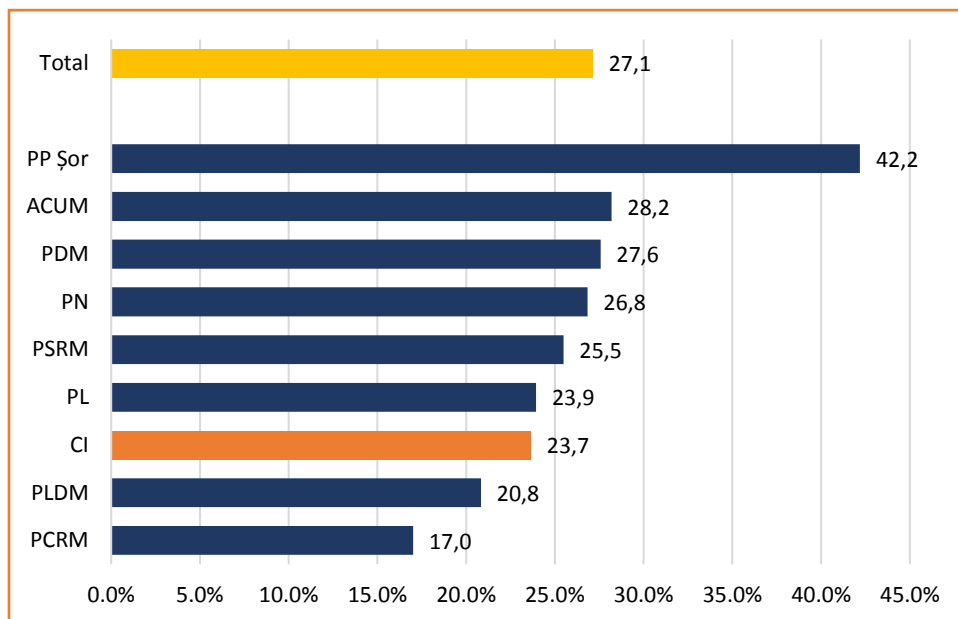

Figura 5: Ponderea femeilor în rândul candidaților la funcția de primar/ă pe formațiuni politice
Sursa: Calculele CPD în baza informației de la CEC

Ponderea femeilor care au candidat independent a crescut ne semnificativ. Ponderea femeilor care candidează independent rămâne a fi mai mică decât ponderea femeilor desemnate pentru aceeași funcție de către partidele politice. Acest lucru arată că: (i) femeile sunt mai reticente să candideze, fără a avea sprijinul unui partid, inclusiv sprijinul moral și financiar și (ii) sporirea gradului de reprezentare a femeilor pentru funcția de primar/primară nu va fi posibilă fără implicarea partidelor politice.

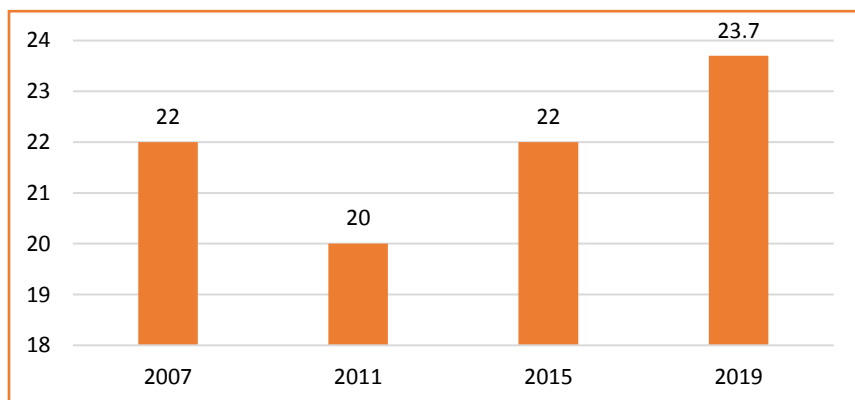

Figura 6: Ponderea femeilor care au candidat independent pentru funcția de primară
Sursa: Calculele CPD în baza informației de la CEC

Distribuția teritorială a ponderii candidatelor femei pentru funcția de primară este destul de neuniformă.

Analizând candidații și candidatele pentru funcția de primar/ă pentru toate localitățile, am observat că ponderea candidatelor diferă de la o localitate la alta destul de mult. Astfel, localitățile cu cele mai multe femei candidate sunt: Anenii Noi, Sângerei, Edineț, Fălești, Cahul, Leova și Râșcani. În aceste localități, cota este de peste 30% de candidate. Însă, dacă analizăm fiecare localitate din cele menționate, vom observa că femeile sunt desemnate ca candidate în localități și nu în orașele respective. Municipiile Chișinău și Bălți au cele mai puține femei candidate comparativ cu celelalte localități din țară.

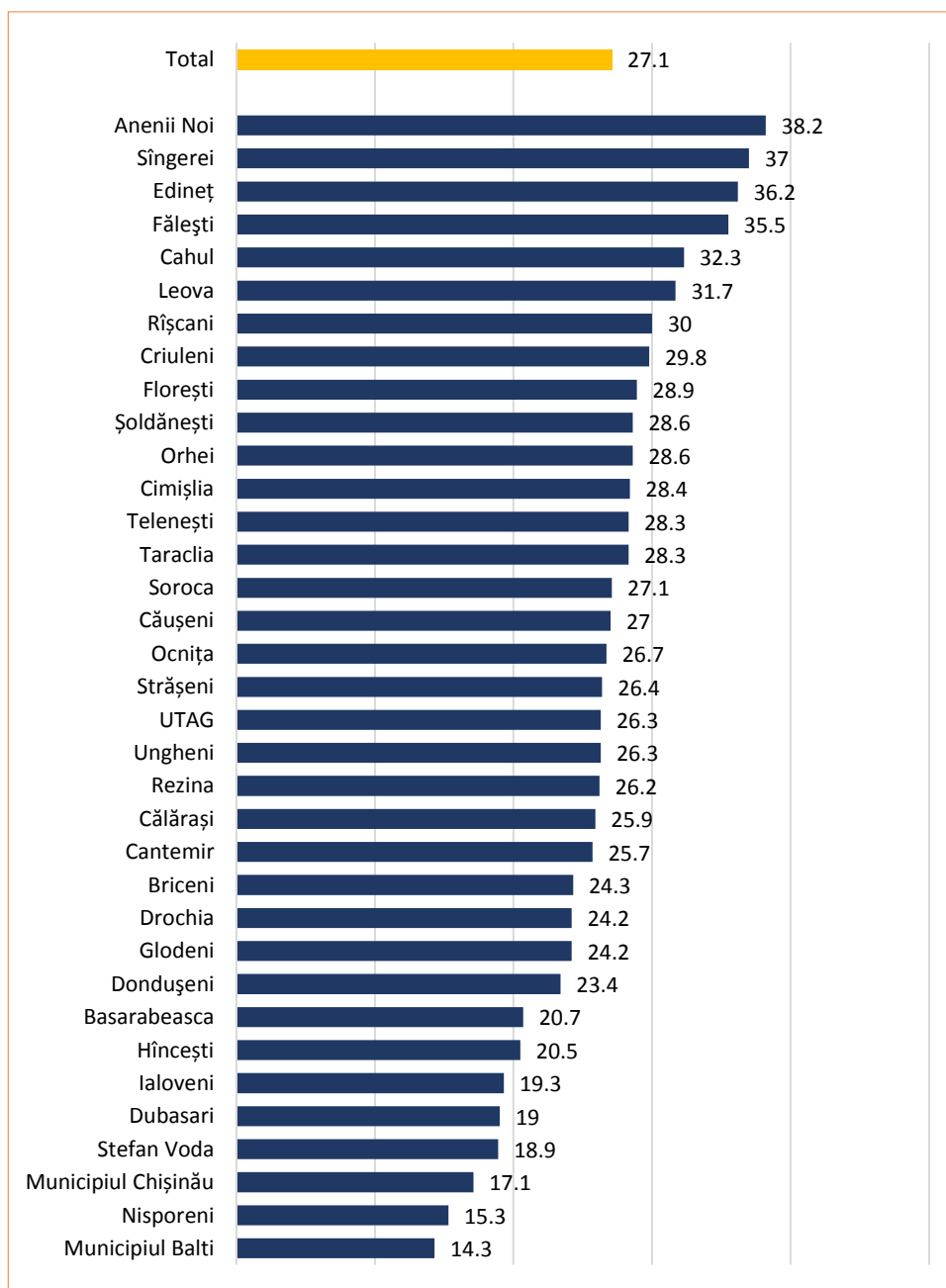

Figura 7: Ponderea femeilor care au candidat pentru funcția de primară, în profil teritorial
Sursa: Calculele CPD în baza informației de la CEC

În majoritatea raioanelor din țară, ponderea femeilor care candidează pentru funcția de primară a crescut. Graficul de mai jos ilustrează care este ponderea femeilor candidate la funcția de primară în alegerile locale din 2019 versus alegerile locale din 2015. Observăm că în Dubăsari, Taraclia, Briceni a scăzut drastic numărul femeilor înregistrate în cursa electorală. La celălalt punct al axei vedem că în UTAG, Orhei, Cahul a crescut semnificativ numărul candidatelor, în mare parte, deoarece ponderea acestora în 2015 a fost destul de mică.

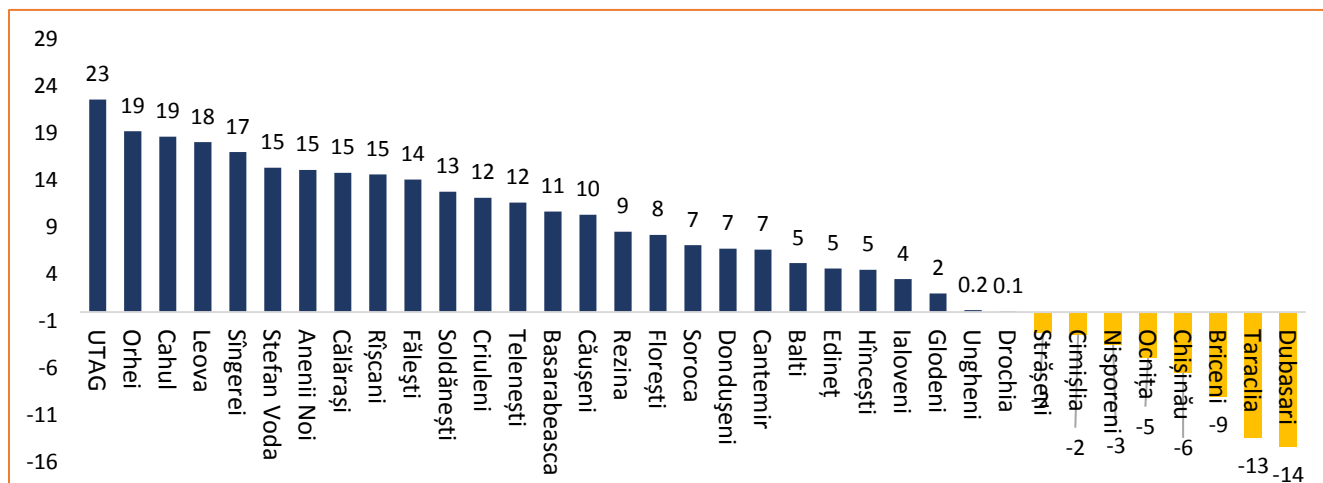

Figura 8: Progresul în 2019 în ceea ce privește ponderea femeilor candidate pentru funcția de primară
Sursa: Calculele CPD în baza informației de la CEC

În raioanele unde au candidat mai multe femei pentru consiliul local în 2015 au candidat mai multe femei pentru funcția de primară în 2019. Acest lucru poate fi observat din figura de mai jos. Putem presupune că orice efort de a susține și încuraja femeile să candideze pentru funcții în administrația locală poate, în timp, determina ca acestea să candideze pentru funcția de primară. Acest aspect, urmează să fie investigat adițional.

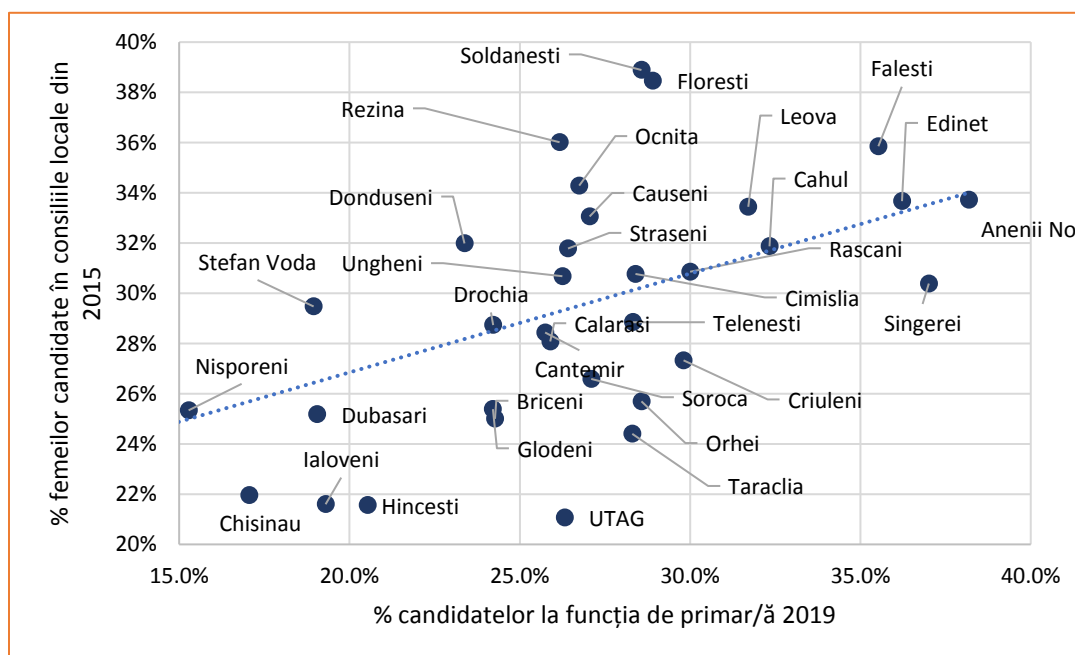

Figura 9: Relația între ponderea femeilor în rândul candidaților la funcția de primară/ă în 2019 și ponderea acestora în rândul candidaților în consiliile locale în 2015
Sursa: Calculele CPD în baza informației de la CEC

DESPRE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE

Creat în anul 1998, *Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)* este o instituție obștească, care își propune să contribuie la promovarea unui discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutul femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. CPD se afirmă în calitate de structură neguvernamentală, care pledează pentru implementarea conceptului egalității de gen în toate domeniile vieții, promovarea politicilor publice în domeniu, abordarea problemelor ce țin de rolul femeii în societate și abilitarea acesteia, eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, fiind concomitent și un centru de documentare, informare și instruire pentru ONG-urile de profil și grupurile de inițiativă.

Scop. Dezvoltarea și consolidarea resurselor și mecanismelor de abilitare echitabilă a femeilor și bărbaților în vederea promovării egalității de gen în Republica Moldova prin susținerea unui demers coerent de influențare a politicilor.

Misiune. CPD promovează valorile egalității de gen, ca parte componentă a unei societăți deschise, în scopul consolidării unui parteneriat autentic de gen.

Viziune. CPD pledează pentru edificarea unei comunități cu perspective și oportunități egale pentru membrii/ele săi/sale, a unei societăți în care femeile și bărbații sunt cetățeni cu drepturi depline, capabili să soluționeze problemele în comun, să beneficieze în mod egal de noile oportunități și să se angajeze plenar în activități politice, economice și sociale.

ADRESA NOASTRĂ:

Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare
str. Armenească 13
Chișinău, MD-2012, Republica Moldova
Tel.: +(373 22) 23-70-89; 20-71-58
Tel./Fax: +(373 22) 20-71-57
www.progen.md
e-mail: cpd@progen.md